

וקראת לשבת עונג

אלון מרן הפלג האגדה והסולת פלאו

גליון מס' 704

מטות - מסעי

כ"ו תמוז התשפ"ג

טל': 054-8457834 | לקבלת העלון בדוא"ל: alon102010@gmail.com

לע"נ שאול בן סלביה ע"ה | לע"נ אסתר מישה בת זהירה ע"ה | לע"נ יצחק בן מישה אסתר ע"ה | לע"נ טעמון בן חביבה ע"ה | לע"נ רחל שנהיה בת מנורה ע"ה

לע"נ מרן הגאון ר' שלום בן תופחה זצוק"ל, מרן הגאון ר' ירחמיאל גרשון בן מרים זצוק"ל והגאון ר' שמעון בן חביבה זצוק"ל, ר' אברהם בן אסתר ע"ה

לאורו נלך

קווים מדמותו המופלאה של מרן מלכא, רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

הגר"ד יוסף שליט"א, בנו של מרן, סיפר שבצעירותו למד בישיבת אור ישראל, באחד הימים התבקשו בחורים ללכת להלוויה, הנהג שהיה בעל תשובה, שמע שבנו של הרב עובדיה נמצא באוטובוס, קרא לו וסיפר לגר"ד שבזכות אביו הוא חזר בתשובה, וכעת כל בניו לומדים בישיבות. ותלה את הזכות במרן זצ"ל עקב הליכתו לשיעורים שמסר מרן זצ"ל בתל אביב בהיותו רב העיר. כשהגעתי הביתה שיתפתי את אבא בסיפור. "אתה זוכר את שמו?" - שאל אותי מיד. "כן". הוא פתח את מדריך הטלפון. חיפש ומצא אותו, התקשר וביקש שאבוא אליו הביתה לביקור. האיש היה נרגש מאוד - וכי קלה היא בעיניכם לזכות להתארח בביתו של רבה הראשי של תל אביב?

הוא הגיע בשמחה לפגישה. לא הייתי נוכח בה. אבל חשתי על בשרי את תוצאותיה. ביום שישי שלאחר מכן הגיע לישיבה סנדר גדול מלא פירות וירקות. הופתענו לראות את מיודענו יוצא מתא הנהג. פונה לראש הישיבה ומספר שהרב עובדיה שלח אותו לכאן...

התרברר לי שבאותה פגישה אמר לו אבא זצ"ל: "אתה חייב לי הכרת הטוב, שהרי בזכותי התקרבת לתורה, כעת אני רוצה ממך טובה. בני לומד בישיבת 'אור ישראל', והישיבה עניה ביותר, אני מבקש ממך לעזור לה!" הוא נענה לבקשה ולקח על עצמו את תשלום כל הפירות והירקות לישיבה למשך שנה שלימה!

שמחתו ואושרו של הרב נימנן היו גלויים לעיני כל. הוא מיהר לקרוא לי. השלים לי את חלקי הסיפור החסרים וביקש ממני להודיע לאבא, שכאות תודה באותה שנה אהיה פטור משכר לימוד, שעמד אז על חמישים לירות לחודש.

כמובן, שמחתו ביותר. משוכנע הייתי שגם אבא ישמח. ככלות הכל הוא זה שצריך לטרוח ולשלם בכל חודש את הסכומים הללו. התקשרתי אליו שמוח וטוב לב ובשרתי לו על הפטור שקבלנו. לא חלפה אלא שעה קלה ואל ביתו של הרב נימנן הגיע אורח מיוחד - אבא זצ"ל...

ראש הישיבה קיבלו בכבוד, ואבא ישב מולו ואמר בלבביות: "אם הקב"ה זיכה אותי לעזור לישיבה, אין הדבר פטור אותי משכר לימוד!"

בו במקום הוציא פנקס צ'קים ושילם שכר לימוד לשנה מראש. לא הועילו לראש הישיבה כל מחאותיו. אבא הכריח אותו לקבל.

בפתח הגליון

ברכה"ג שלום ואור ואלק שלום"א

אם ירצה השם

בפרשתנו מבקשים בני גד ובני ראובן לנחול את ארצות עבר הירדן, ארצות מרעה למקניהם, מתחייבים: "ואנחנו נחליך חושים לפני בני ישראל, עד אשר אם הביאונום אל מקומם. לא נשוב אל בתינו עד התנחל בני ישראל איש נחלתו!" התחייבות, שהסכים לה משה רבינו וחזר עליה בפי קדשו: "ויאמר אליהם משה, אם תעשון את הדבר הזה, אם תחלצו לפני ה' למלחמה. ועבר לכם כל חלוץ את הירדן לפני ה' עד הורישו את אויביו מפניו, ונכבשה הארץ לפני ה', ואחר תשובו - והייתם נקיים מה' ומישראל, והיתה הארץ הזאת לכם לאחוזת לפני ה'".

ויש להבין: מדוע חזר על כל פרט ופרט, הלא די היה שיאמר: "אם תעשון את הדבר הזה, והיתה הארץ הזאת לכם לאחוזת", ותו לא.

אבל כל מי שיעיין בדברים יראה, שאין כאן חזרה, אלא תוספת המרובה על העיקר. שוב ושוב שתל משה רבינו פרט אחד. את שם ה', עזרת שמים! הם אמרו: "אנחנו נחליך חושים לפני בני ישראל". אנחנו. והוא אמר: "אם תחלצו לפני ה' למלחמה, ועבר לכם כל חלוץ את הירדן לפני ה' עד הורישו את אויביו מפניו". ועוד. למעשה אין בכך צורך, רק כדי שלא יאמרו שנשארם מאחור מפחד המלחמה. כדי שתהיו נקיים מה' ומישראל. ויודגש: מדברים אנו בדור דעה. בדור שקם בכל בוקר ומצא את מנת המן מן השמים. ולפנות ערב, כמו שעון, באו ענני שליו ורביצו סביבות המחנה, שיאספום. עמוד ענן הלך לפניו ימים, עמוד אש לילה. כל ההרים הושפלו לפניו במסעם, כל הגאיות הוגבהו. סיחון, ועוג, ומדיין, נפלו לפניו לחרב בלא אבידות, כפרי בשל. הם אמרו: "עד אשר אם הביאונום אל מקומם". אנחנו. ומשה רבינו אמר: "ונכבשה הארץ לפני ה'". לא אתם. ועם כל זאת נתבעו שיבוא הדבר לידי ביטוי גם באופן דיבורם. להדגיש שהכל בידי שמים, שכל מעשינו לפני ה'!

אנו, על אחת כמה וכמה. אנו, שעלולים ליפול בפח השקפת "כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה", חייבים אנו לנקוט בהזכרת שם שמים על כל דבר ופעולה. לדעת שדברים נעשים לפני ה', ייעשו אם ירצה ה' ובעזרת ה', ונעשו רק על ידו, כי הוא לבדו עשה עושה ויעשה לכל המעשים. ואז, "האמנתי, כי אדבר": הדיבורים האלו עצמם ישרישו אמונה, ויביאו את עבודת ה'!

ובענין זה - סיפור, וסיפור בתוך סיפור. סיפרה הרבנית ברזם תליט"א, בת מרן ה"קהילות יעקב" זצ"ל, שפעם נשברה מכונת הכביסה בביתה ושבתה ממלאכה. קראה לטכנאי החברה, ולא בא. והבית מלא בילדים, והכבסים נערמים. החליטה לנסוע לתל אביב. בצאתה מן הבית, פגשה באביה. שאלה לאן מועדות פניה, ואמרה: "לתל אביב. מכונת הכביסה התקלקלה, ואני נוסעת להביא את הטכנאי". העיר: "מדוע אינך אומרת: אם ירצה השם!"...

נסעה לתל אביב, והחליטה שאם היא כבר כאן, כדאי שתסדיר עניין נוסף. נסעה לשם והסדירה אותו עניין, וכשסיימה שבה על עיקבותיה וחזרה לביתה. אך הגיעה, זכרה לשם מה נסעה... כשנאמרו הדברים לפני מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א, הסמיך להם את דברי המדרש על מעשה בעשיר שהלך לקנות שוורים, ולא אמר אם ירצה השם והיה בטוח בדרכו ואבדו לא מעותיו כמה וכמה פעמים, ואלוהי הנביא התגלה אליו בכמה אופנים כדי לתקנו ושיאמר אם ירצה השם, עד שחזר בתשובה ותיקן ואמר אם ירצה השם.

ובעניין זה הוסיף בשם הגאון רבי שלמה טובול זצ"ל לבאר הכתובים, "שכאשר זקני גלעד הציעו ליפתח להלחם בבני עמון ולא הזכירו שם שמים, נענה ואמר: 'ונתן אותם ה' לפני', לימדם שיש להזכיר שם ה'. ואף הם השיבוהו לאמור: 'ה' יהיה שומע בינותינו'!"

מטמונים מהפרשה

הגיגים ומעשיות

"ואת בלעם בן בעור הרגו בחרב" (לא, ח).

יש להבין – שאל רבי יוסף חיים בעל ה"בן איש חי" – מדוע מספרת לנו התורה מה היה בסופו של רשע זה? ועוד, לאחר שנתנבא טוב על ישראל וזכה שנכתבה נבואתו בתורה, מדוע במיתה משונה כזו? אלא – אמר ה"בן איש חי" – ניתן להסביר זאת במשל: איש אחד בור ועם הארץ, החליט לבוא בשבת אל בית הכנסת. בבית הכנסת היו הספסלים מסודרים עם שמות המתפללים איש איש ומקומו. בשתי השורות האחרונות, היו ספסלים מיוחדים לאורחים. כאשר הגיע עם הארץ זה אל בית הכנסת, היו הקהל באמירת ברכות השחר, על כן נעמדו כולם על רגליהם (מנהג האשכנזים). ליבו של עם הארץ עלץ בקרבו! הקהל כולו קם לכבודו! ללא כל היסוס, פנה האיש היישר אל כותל המזרח שם התיישב על מקומו של ראש הקהל! כאשר הגיע אל המקום, סיימו הקהל את אמירת הברכות והתיישבו כולם. עתה כבר לא נותר ספק בליבו של האיש, שהקהל מכבד אותו עד מאוד, שהרי מיד כאשר הגיע אל מקומו המכובד התיישבו כולם!... לפתע, ניגש אליו הגבאי והובילו אחר כבוד אל הספסל האחרון מקום האורחים... לא עברו רגעים מועטים, וראש הקהל נכנס וצעד אל מקומו. הביט האיש וראה כי את ראש הקהל לא מכבדים כל כך כפי שכבדו אותו, שכן מפניו קמו כולם בבת אחת, ואילו מפני ראש הקהל עמדו האנשים רק כאשר עבר בקרבם... כאשר שב אל ביתו, סיפר לאשתו את רוב הכבוד שנחל בבית הכנסת. רק הגבאי השוטה – כך סיפר – לא כיבד אותי כראוי!... אשתו, שהיתה חכמה ממנו, הבינה מיד את אשר אירע לבעלה והסבירה לו כי כפי הנראה נכנס בדיוק כאשר הקהל היו צריכים לעמוד מחמת התפילה. וראיה יש לי – כך אמרה – שהרי בשעה שהגבאי לקח אותך אל ספסל האורחים איש לא עמד לכבודך!... כן הוא גם הנמשל – אמר ה"בן איש חי" – בלעם חשב שהוא ראוי לנבואה ומחמת כבודו נכתבה נבואתו בתורה בצד נבואותיו של משה רבנו עליו השלום... וכדי שתתברר טעותו, עשה הקב"ה שלא יתקיים בו מה שניבא על עצמו "ותהי אחריתי כמוהו", אלא מת בחרב מיתת שפלים. סופו הוכיח על תחילתו, שכל מה שנכתבה נבואתו בתורה, לא נכתבה מפני חשיבותו, אל מפני כבודם של ישראל!

ביני לבני

הרה"ג פנחס ברייער שליט"א מח"ס "לגדל" על חינוך ילדים

סדר עדיפות

החיים סוחפים, מלחיצים מצד אחד ומאתגרים מצד

שני, לכולנו טרדות ודאגות, עול הפרנסה, הבריאות, העבודה וכו', אבל חייבים לזכור מה בראש סדר העדיפויות. יש הרבה שיצהירו שהדבר החשוב ביותר מבחינתם הוא החינוך, אבל המדד האמיתי הוא העובדות בשטח, אם השיפוצים והבנקים מטופלים באופן מיידי והשיחה עם המלמד והמורה נדחית, יש כאן בעיה בסדרי העדיפויות. נציין כמה נקודות שכדאי לעצור ולהתבונן היכן אנו עומדים. 1. רכוש לא מפקירים! על רכוש שומרים. אדם מן היישוב לא יפזר כספו בראש חוצות. מדוע, אם כן, לפעמים אנו רואים ילדים מתגלגלים בראש חוצות בשעות לא שעות? האם מישרו מעלה על דעתו מה יכול לקרות בזמנינו לילד המסתובב בשעות אה"צ של שבת ברחוב?! האם הורים אלו היו משאירים טבעת יהלום ברחוב בשעות אלו?! בוודאי

עולים במעלות

הגות, מחשבה ומוסר

בין הזמנים

ימי בין הזמנים מתקרבים בצעדי ענק, ורבות אלפי בחורי החמוד, תלמידי הישיבות הקדושות, שבים לבתיהם לנפוש מעמלם, עמל התורה, ולאגור כוחות מחודשים לקראת זמן 'אלול' הבא עלינו לטובה. מטבע הדברים, כשאדם יוצא מהמסגרת הקבועה שלו, העקרונות שלו וההרגלים שלו עומדים למבחן. אם במהלך השנה מבחינתו אין בכלל מקום לשאלה אם הוא יאמר קריאת שמע בזמנה או חלילה יבטל מצוות עשה מן התורה. אבל כשמוגיעים ימים של יציאה מהשגרה, זה כבר הופך למאבק יומיומי... אין צורך ולבאר אודות הניסיונות הבאים בימי בין הזמנים, והדברים ברורים גלויים וידועים לכל מי שעיניו בראשו ושלא מסיט את מבטו מלהתבונן בנגעי עצמו. אבל מאחר ואנו מצויים תחת הרושם העז של ימי בין המצרים והאבלות על חורבן בית תפארתנו, אני רוצה לחדד את הנקודה הזאת, שכדאי לזכור כשמוגיעים ימי בין הזמנים. הגמרא במסכת סנהדרין דף צו, אומרת דבר נורא ואיום. הגמרא מתארת שם באריכות את הפעולות של נבזראדן רב הטבחים, האיש שהחריב את בית המקדש ושרף את היכל ה', אין ספק שהוא עשה את אחת העוולות הגדולות בהיסטוריה בכמות הרציחות שרצח ועולה על כולנה החרבת בית המקדש. עד היום, אלפיים שנה אחרי, אנחנו עדיין מתאבלים ומוקוננים מרה על אותו חורבן. זה הרי דבר נורא ואיום, לא היה בהיסטוריה כזה פשע שנצרב בזיכרון התודעה של אומה שלמה, המתאבלת על האסון הנורא הזה במשך אלפיים שנה, אנשים לא מסתפרים, לא מתחננים, לא מתרחצים, לא קונים בגדים חדשים, במשך שבועות שלמים מדי שנה, וכל זאת בגלל הפשעים הנוראיים של נבזראדן. מספרת הגמרא, שאחרי שהוא החריב את בית המקדש, גבהה דעתו. הוא התגאה במעשיו... אתם יודעים מי אני? אני נבזראדן, האיש שהצליח להחריב את בית המקדש, תל תלפיות, אותו בית מקדש שבו נעשו עשרה ניסים בקביעות – הוא לא הצליח לעמוד בפני... אומרת הגמרא: "נפקא בת קלא ואמרה ליה עמא קטילא קטלת היכלא קליא קלית קימחא טחינא טחינת". בלשון הקודש: יצאה בת קול ואמרה לו, לנבזראדן, עם הרוג הרגת! היכל שרוף שרפת! קמח טחון טחנת! המעשים של נבזראדן לא חוללו שום שינוי! כלום! אם הוא לא היה נולד בכלל, זה לא היה משנה שום דבר בהיסטוריה של עם ישראל. הוא סתם שוטה שעמד שם בדיוק בזמן כי האירועים היו צריכים להתנהל... לעומת זאת, בחור שהולך בימי בין הזמנים לטיול, וברגע של ניסיון לא מצליח להתגבר על עצמו ונכשל, הוא באותו זמן פוגם בעולמות העליונים, הוא מחריב ומקלקל עולמות שלמים. כך מובא בספרים הקדושים. אלו דיבורים חריפים, ולא באנו לכאן כדי להטיף ולעשות לציבור 'מרה שחורה', אלא רק כדי לתת לעצמנו תזכורת קטנה לפני ימי בין הזמנים, שנדע כמה חשובים המעשים שלנו בשמים, וכמה אנחנו יכולים ברגע אחד לבנות עולמות נצח, או להיפך חס וחלילה.

שלא! ניתן לילדינו לפחות אותו יחס שהיינו נותנים לסכום כסף מכובד... 2. אוצרות מפקידים רק בידיים אמיתיות: כמה חשוב לבדוק עם מי הילד מתחבר, עם מי הוא מבלה, גם בשעות שיש תנועה ופיקוח. כל איש עסקים מתחיל יודע שלא משקיעים סכום בידי אדם עם עבר מפוקפק או חסר אחריות. קל וחומר בן בנו של ק"ו כשאנו שולחים ילד או ילדה לחבר או חברה, לטיול או מופע, כמה עלינו לבדוק האם זה מתאים. רגע של היסח הדעת עלול להוריד לטמיון שנים של שמירה. 3. באוצרות מתעניינים: כל אדם אחראי ובר דעת מתקשר כל חודש כמה פעמים לבנק לבדוק את מצב חשבונו. לעניינו, זכינו, הפקדנו את ילדינו בידיים הטובות ביותר, במוסדות עם הצוותים המעולים, בכל זאת מחובתנו להתעניין לפחות כמו במצב החשבון בבנק. אם הורים היו יודעים כמה כוח נותנת שיחת טלפון למלמד או למורה, כמה יחס הילד יקבל כתוצאה משיחה זו, לא היינו מפספסים זאת. חייבים לציין זאת בל"ו! כחלק מהמטלות שעלינו לסדר. נשתדל לשמור על יחסים קרובים עם האמונים על חינוך ילדינו לפחות באותה מידה בה היינו שומרים על יחסים עם מנהל הבנק.